

УДК 687.4: 616-08

БЕРЕЗНЕНКО С.М., БЕРЕЗНЕНКО Н.М., МАЛБОРСЬКИЙ О.
Київський національний університет технологій та дизайну

СТВОРЕННЯ МОДИФІКОВАНИХ НИТОК ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ОДЯГУ ПРОФІЛАКТИЧНО- ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Мета. Створити та дослідити комплекс фізичних та механічних властивостей модифікованих ниток для подальшого виготовлення одягу профілактично-оздоровчого призначення.

Методики. Дослідження фізико-механічних і антимікробних властивостей створених зразків проводились за стандартними методиками. Енерго-інформаційна оцінка впливу наномодифікованих матеріалів здійснювалась на апаратно-програмному діагностичному комплексі (АПДК) «Intera-DiaCor».

Результати. Здійснені комплексні дослідження фізико-механічних, бактерицидних, енерго-інформаційних властивостей модифікованих ниток і визначена сфера їх застосування. Розроблені технології виготовлення наномодифікованих ниток.

Наукова новизна. Розроблена технологія виготовлення ниток з використанням полімерних матеріалів поліпропілену (ПП), поліетилену (ПЕ), поліоксиметилену (ПОМ), які модифіковані препаратами антимікробних добавок, суспензіями і пастами з вмістом 0,5-1,0% Ag, Cu і Fe. Вивчені енерго-інформаційні та антимікробні властивості текстильних матеріалів по відношенню до патогенної мікрофлори.

Практична значимість. Результати досліджень відкривають перспективи використання технологій наномодифікованих ниток при виготовленні одягу медично-оздоровчого призначення безпосередньо в умовах швейного виробництва.

Ключові слова: наномодифіковані нитки, антимікробні добавки, поліпропілен, поліетилен, поліоксиметилен.

Вступ. На сучасному етапі розвитку суспільства людина мимоволі випробовує на собі наростаючий вплив різних факторів (енергетичних потоків внутрішнього і зовнішнього походження, неіонізуючого випромінювання), деяких видів лікарських засобів, патогенної мікрофлори (грибів, вірусів, бактерій, внутрішньоклітинних паразитів). Під їх впливом можуть змінюватись імунні реакції організму, розповсюджуватись і розвиватись раніше невідомі види захворювань. При цьому домінуючу роль у виникненні і розвитку багатьох видів захворювань відіграє такий фізичний фактор як патогенна мікрофлора. За даними [1] здорові клітини організму людини (а їх близько 200 видів) випромінюють енергію переважно в міліметровому і субміліметровому діапазоні, а патогенна складова – в межах 0,01мм до 10^6 км (переважна більшість збудників хвороб (по Лессуру) – 5-100 см).

Дослідження останніх років свідчать, що при створенні одягу лікувально-профілактичного призначення (ЛПП) необхідно враховувати:

- техногенно-екологічні і етичні фактори життєдіяльності людини [2];
- особливості мікрофлори і її розміщення як в організмі, так і на поверхні шкіри [3];
- специфіку розподілу зон гіпергідрозу (потіння) як одну з причин розмноження патогенної мікрофлори та створення професійної, соціальної і психологічної дезаптації людини [4];
- енерго-інформаційний аспект взаємодії елементів системи «людина-одяг-навколишнє середовище», в якій одяг відіграє бар'єрну роль по відношенню до патогенної мікрофлори [5].

В зв'язку з цим суттєво зростає роль одягу як фактора пригнічування шкідливої та стимулювання корисної мікрофлори, в т.ч. за рахунок біоцидного ефекту.

Антимікробне опорядження текстильних і інших матеріалів забезпечує декілька функцій:

- стримує розмноження і ріст колоній мікроорганізмів зовнішнього походження;
- запобігає виникненню неприємного запаху, який провокують продукти життєдіяльності мікроорганізмів і забезпечує захист безпосередньо текстильного матеріалу від руйнування.

З іншої сторони, одягові матеріали являються джерелом власних випромінювань енергії і забезпечують бар'єрну функцію, пов'язану з відбиттям або поглинанням хвиль як від патогенної мікрофлори, так і від самого організму. Такий ефект досягається за рахунок інтерференції, дифракції і резонансу хвильових випромінювань від патогенної складової, текстильних матеріалів самого організму людини [5, 6].

Постановка завдання. Світовий досвід і власні дослідження свідчать про варіативні можливості вирішення питань створення матеріалів і одягу профілактично-лікувального призначення. В зв'язку з цим необхідно [7, 8]:

- здійснити вибір вихідних текстильних матеріалів і модифікаторів;
- дослідити умови їх виготовлення з використанням найбільш ефективних способів модифікації;
- здійснити комплексне оцінювання фізико-механічних, антимікробних і енергоінформаційних властивостей модифікованих текстильних матеріалів.

Результати дослідження. Згідно розроблених технологічних регламентів виготовлені експериментальні зразки поліфіламентних ниток модифікованих препаратом антимікробних добавок (АМД) і суспензіями наночастинок Ag, Cu, Fe (крутка S/Z - 250/200, температура термофіксації ПП - 100°C, ПОМ - 140°C), фізико-механічні властивості яких наведені в табл.

Таблиця

Фізико-механічні властивості нано-модифікованих ниток

№ п/п	Склад ниток	Дисперсійне середовище	Кратність витягування	Лінійна густина, текс	Розривальне навантаження, сН	Відносне розривальне навантаження, сН/текс	Розривальне видовження, %
1	ПП (вихідний)	-	5,4	31,2	1122,0	36,0	20,6
ПЕГ+Ag							
2	ПП+0,5% АМД	паста	5,3	32,3	1066,0	33,7	28,3
3	ПП+1,0% АМД	паста	5,3	31,1	1165,6	37,5	24,9
4	ПП+1,0% АМД	вода	3,4	50,5	872,8	17,3	>68,0
5	ПП+1,0% АМД	спирт	5,4	30,2	1161,2	38,4	18,1
ПЕГ+ Cu							
6	ПП+0,5% АМД	паста	5,3	30,9	1132,8	36,7	20,5
7	ПП+1,0% АМД	паста	5,3	32,0	1206,8	37,7	20,3
ПЕГ+ Ag+Cu							
8	ПП+0,5% АМД	спирт	5,3	32,6	1127,0	34,6	25,6
9	ПП+1,0% АМД	спирт	5,3	31,1	1134,4	36,5	19,2

Продовження таблиці

		ПЕГ+Fe					
10	ПП+0,5% АМД	вода	4,3	45,5	1046,8	23,0	36,1
11	ПП+1,0% АМД	вода	5,4	32,6	1162,8	35,7	23,8

Наведені дані свідчать про доцільність використання в практиці виготовлення одягу медичного призначення ниток на основі ПОМ та ПП. При цьому є можливість одночасного використання модифікаторів – наноконпонентів Ag і Cu в різних дисперсійних середовищах (паста, спирт, вода).

Мікробіологічні дослідження показали, що нитки мають пролонговані антимікробні властивості по відношенню до тест-культур *S.aureus*, *E.colli* і *Candida* (дослідження здійснені у співпраці зДНДІ «Ресурс» та ДУ «Інститут епідеміології і інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського» НАМН України).

Ефективність модифікованих ниток по відношенню до тест-культур *S.aureus* за показниками КУО підтверджена також величинами: зона затримки (3 – 5мм) та редукція експозиції (біля 90% через 30 хв.).

Результати досліджень свідчать, що нитки на основі ПОМ+АМД доцільно використовувати в якості нижньої нитки човникового стібка та ланцюжкового стібка. При цьому стерилізація швів, виготовлених з застосуванням таких ниток, в основному призводить до зростання показників R_p і не поступаються показникам ниток типу Coats-grail, які використовують при виготовленні одягу.

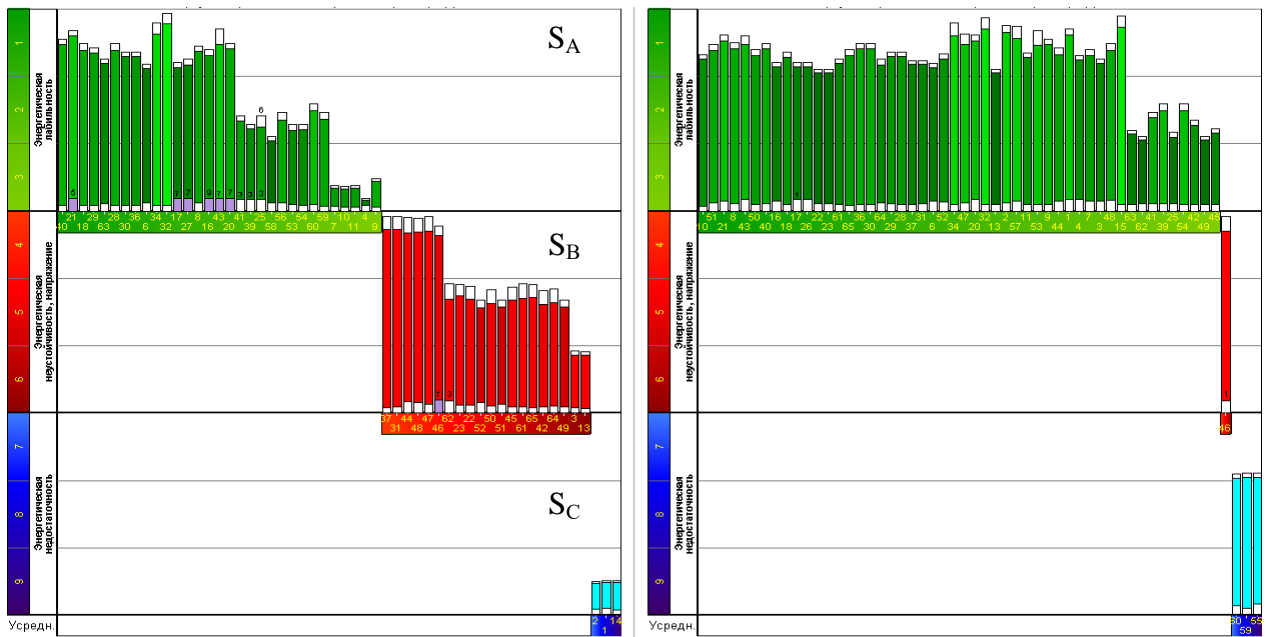
Враховуючи позитивні результати тестування поліфіламентних ниток, здійснено виготовлення комбінованих ниток з використанням в їх структурі бавовняної, лляної та конопляної складових. Такі нитки в подальшому були використані при виготовленні модифікованих текстильних матеріалів наночастинками Ag і Cu (тканини, трикотажу, хутра на трикотажній основі, компресійні вироби). Як показали мікробіологічні дослідження, такі матеріали мають достатні антибактеріальні і фунгіцидні властивості.

Наведені дані свідчать про наявність пролонгованого впливу модифікаторів на патогенну складову. Ефективність такої дії модифікаторів була також підтверджена при обробці тканин вітчизняного асортименту методами просочування і поверхневого аеродинамічного розпилення нанопрепаратів Ag і Cu на поверхню тканин. Зона затримки росту *S.aureus* і *C.albicans* складала 4-12 мм.

Позитивні результати досліджень відкривають перспективи використання таких технологій при виготовленні одягу медично-оздоровчого призначення безпосередньо в умовах швейного виробництва.

В подальших дослідженнях планується розширення спектру властивостей наномодифікованих матеріалів за рахунок включення в їх структуру струмопровідних компонентів, що розширює асортиментні можливості їх використання.

Здійснені тестування створених матеріалів на АПДК «Intera-DiaCor» (занесений в реєстр медичної техніки України №3227/2004 від 30.10.2009р.) виявили, в основному, позитивний вплив наномодифікованих матеріалів на функціональний стан органів і систем органів людини. Про це свідчить один із варіантів тестування наномодифікованої бавовняної тканини препаратом на основі використання частинок Ag (рис.)

а) без матеріалу

б) з матеріалом

Рис. Результати діагностики функціонального стану органів досліджуваного Кр-к: Стан органів: S_A - стабільний; S_B – нестійкий; S_C - недостатній

Дані, представлені на рис. свідчать про перехід 19 органів із енергетично нестабільного стану в стабільний стан під впливом модифікованої тканини.

Разом з тим встановлено необхідність індивідуального підходу до вибору текстильних матеріалів для одягу профілактичного-оздоровчого призначення. Про це свідчить рівень комфортності Кк, який для чотирьох тестованих осіб складав 51,4-97,4%.

Висновки.

1. Узагальнені результати досліджень в сфері створення матеріалів та виробів лікувально-профілактичного призначення.
2. Розроблена технологія виготовлення експериментальних зразків ниток з використанням полімерних матеріалів поліпропілену (ПП), поліетилену (ПЕ), поліоксиметилену (ПОМ), які модифіковані препаратами (АМД, суспензіями і пастами з вмістом 0,5-1,0% Ag, Cu і Fe).
3. Визначені експлуатаційні властивості та сфера застосування.
4. Вивчені енерго-інформаційні та антимікробні властивості текстильних матеріалів по відношенню до патогенної мікрофлори.
5. Напрацьовані експериментальні зразки тканин, трикотажу, нетканих матеріалів з використанням найбільш ефективних модифікаторів.
6. Отримані дані дають підставу оптимістично оцінювати перспективи більш широкого використання інноваційних матеріалів з доданими антимікробними властивостями при виготовленні захисного одягу різного призначення.

Література

1. Лукичев Н.Л. Электropунктурная диагностика, гомеопатия и феномен дальнего действия, М., Мосгорпечать. – 1990. – 136 с.
2. Березненко Н.П., Янцаловский А.И., Власенко В.И., Лищук В.И. Эколого-этический аспект создания и использования наномодифицированных текстильных материалов в изделиях профилактического и лечебного назначения // 5-й Национальный конгресс по биоэтике, - г. Киев, 23-25.09, 2013г.- 106 с.
3. Бактериальная карта тела [ЭЛЕКТРОННЫЙ РЕСУРС] – Режим доступа: https://www.gazeta.ru/science/2009/05/30_a_3181566.shtml
4. Параметри, які формують тепловий комфорт, і температурні відчуття [ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС]. – Режим доступу: <http://enehgointal.com.ua>
5. Федоткин И.М. Заметки по теории информационно-волновой медицины// Киев, Изд-во «Химджест». – 2003. –43 с.
6. Березненко М.П., Федоткін І.М., Янцаловський І.М., Берененко С.М. Роль одягу як фактора оздоровчого характеру // Вісник ХНУ, - 2013, - №3, - С. 16-19.
7. M. Bereznenko, M. Pawłowa, S. Bereznenko, V. Wlasenko, N. Kurlowa Synthetic threads modified with metal nanopreparations // Towaroznawcze problemy jakosci, Polish journal of commodity science, Radom, - 2011, - №3(28) – P. 120-125.
8. Vlasenko V., Bereznenko S., Bereznenko M. Antimicrobial textiles as a prevention factor of infection transmission /International conference «Advanced Technologies in Textile Industry, 9-11 October 2012, Khmelnytsky, Ukraine.- P. 67-73.

References

1. Lukychev N.L. (1990) Elektropunkturnaia dyahnostyka, homeopatya y fenomen dalnodeistviya, M., Moshorpechat. 136 p.
2. Bereznenko N.P., Yantsalovskyi A.Y., Vlasenko V.Y., Lyshchuk V.Y. (2013) *Ekoloho-etycheskyi aspekt sozdaniya y uspolzovaniya nanomodyfytsyrovannykh tekstyl'nykh materialov v izdeliyakh profylaktycheskoho y lechebnoho naznacheniya*. 5th National Congress on Bioethics. Kyiv, 106 p.
3. Bakteryalnaia karta tela. Retrived from: <http://boblev.narod.ru/bioblokacia.htm> [in Russian].
4. Parametry, yaki formuiut teplovyi komfort, i temperaturni vidchuttia Retrived from: <http://enehgointal.com.ua> [in Ukraine].
5. Fedotkyn Y.M. (2003) Zаметky po teoryi ynformatsyonno-volnovoi medytsyny. Kyev, Yzd-vo «Khymdzhest». 43 p.
6. Bereznenko M.P., Fedotkin I.M., Yantsalovskyi I.M., Berenenko S.M. (2013) Rol odiahu yak faktora ozdorovchoho kharakteru. Visnyk KhNU, no. 3, P.16-19.
7. Bereznenko M., Pawłowa M., Bereznenko S., Wlasenko V., Kurlowa N. (2011) Synthetic threads modified with metal nanopreparations. Towaroznawcze problemy jakosci, Polish journal of commodity science, Radom, no. 3(28) – P. 120-125.
8. Vlasenko V., Bereznenko S., Bereznenko M. (2012) Antimicrobial textiles as a prevention factor of infection transmission. International conference «Advanced Technologies in Textile Industry, Khmelnytsky, Ukraine. P. 67-73.

СОЗДАНИЕ МОДИФИЦИРОВАННЫХ НИТЕЙ ДЛЯ ИЗГОТОВЛЕНИЯ ОДЕЖДЫ ПРОФИЛАКТИЧЕСКО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО НАЗНАЧЕНИЯ

БЕРЕЗНЕНКО С.Н., БЕРЕЗНЕНКО Н.М., МАЛИБОРСКИЙ А.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Создать и исследовать комплекс физических и механических свойств модифицированных нитей для дальнейшего изготовления одежды профилактически-оздоровительного назначения.

Методики. Исследование физико-механических антимикробных свойств полученных образцов проводилось по стандартным методикам. Энерго-информационная оценка влияния наномодифицированных материалов проводилась на аппаратно-программном комплексе (АПДК) «Intera-DiaCor».

Результаты. Проведены комплексные исследования физико-механических, бактерицидных, энерго-информационных свойств модифицированных нитей и определена сфера их применения. Разработаны технологии изготовления наномодифицированных нитей.

Научная новизна. Разработана технология изготовления нитей с использованием полимерных материалов полипропилена (ПП), полиэтилена (ПЕ), полиосиметилена (ПОМ), модифицированных препаратами антимикробных добавок, суспензиями и пастами с содержанием 0,5-1,0% Ag, Cu и Fe. Изучены энерго-информационные и антимикробные свойства текстильных материалов по отношению к патогенной микрофлоре.

Практическая значимость. Результаты исследований открывают перспективы использования технологий наномодифицированных нитей при изготовлении одежды медико-оздоровительного назначения непосредственно в условиях швейного производства.

Ключевые слова. Наномодифицированные нити, антимикробные добавки, полипропилен, полиэтилен, полиоксиметилен.

CREATION OF MODIFIED THREADS FOR MANUFACTURE OF PREVENTIVE AND HEALTH-IMPROVING CLOTHES

BEREZHENKO S., BEREZHENKO N., MALYBORSKYI A.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. To create and investigate the complex of physical and mechanical properties of modified threads for the further manufacture of preventive and health-improving clothes.

Methodology. Investigation of the physico-mechanical and antimicrobial properties of the obtained samples was carried out according to standard methods. The energy-informational assessment of the impact of nanomodified materials was conducted on the investigation of the physico-mechanical and antimicrobial properties of the obtained samples were carried out according to standard methods. The energy-informational assessment of the impact of nanomodified materials was conducted on the apparatus-software complex (HSDC) «Intera-DiaCor».

Results. Complex studies of the physico-mechanical, bactericidal, energy-information properties of modified filaments were conducted and the scope of their application was determined. Technologies of manufacturing nanomodified threads were developed.

Scientific novelty. A technology for manufacturing threads using polymer materials of polypropylene (PP), polyethylene (PE), polyosimethylene (POM), modified with preparations of antimicrobial additives, suspensions and pastes with a content of 0.5-1.0% Ag, Cu and Fe. The energy-informational and antimicrobial properties of textile materials in relation to the pathogenic microflora were studied.

Practical value. The results of the research open up the prospects for using nanomodified thread technologies for the manufacture of medical and health-improving clothes in the conditions of clothing industry.

Keywords: nanomodified threads, antimicrobial additives, polypropylene, polyethylene, polyoxymethylene.